

Saksdokumenter - sak PS 0330/20

Høring - forslag om godkjenningsmodell for fritt brukervalg i de kommunale helse- og omsorgstjenestene

TRONDHEIM KOMMUNE

Saksprotokoll

Utvalg: Formannskapet

Møtedato: 01.12.2020

Sak: 330/20

Tittel: **Saksprotokoll - Høring - forslag om godkjenningsmodell for fritt brukervalg i de kommunale helse- og omsorgstjenestene**

Resultat: Annet forslag vedtatt

Arkivsak: 20/62552

Vedtak:

Formannskapet avgir på vegne av Trondheim kommune følgende høringssvar til forslag om endring i helse- og omsorgstjenesteloven:

Trondheim kommune støtter ikke fremlagte forslag om endring i helse- og omsorgstjenesteloven. Trondheim kommune mener at tjenester i kommunal egenregi er den beste måten å trygge ansatte mht. å sikre lønns- arbeids- og pensjonsvilkår. Dette vil igjen gi bedre kvalitet i tjenestetilbudet. Det er et offentlig ansvar å tilby nødvendige helse - og velferdstjenester til kommunens innbyggere, og da må også oppgavene løses innenfor offentlige rammer.

Behandling:

Svein Otto Nilsen (PP), alternativt forslag pva Pp, H, FrP

Formannskapet avgir på vegne av Trondheim kommune følgende høringssvar til forslag om endring i helse- og omsorgstjenesteloven: Trondheim kommune støtter fremlagte forslag om endring i helse- og omsorgstjenesteloven. Trondheim kommune er positiv til innføring av en godkjenning modell for fritt brukervalg i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Det er positivt at det med en slik endring gjør det enklere for kommunene å legge til rette for å ta i bruk fritt brukervalg. Valgfrihet er et viktig mål slik at alle får bestemme mest mulig over egen hverdag. Flere leverandører gir økt variasjon i tjenesteutformingen og økt tilpasningsmulighet for den enkelte.

Roar Aas (Ap) alternativt forslag pva Ap, Sv, Sp

Trondheim kommune støtter ikke fremlagte forslag om endring i helse- og omsorgstjenesteloven. Trondheim kommune mener at tjenester i kommunal egenregi er den beste måten å trygge ansatte mht. å sikre lønns- arbeids- og pensjonsvilkår. Dette vil igjen gi bedre kvalitet i tjenestetilbudet. Det er et offentlig ansvar å tilby nødvendige helse - og velferdstjenester til kommunens innbyggere, og da må også oppgavene løses innenfor offentlige rammer.

Votering

TRONDHEIM KOMMUNE

Nilsens forslag fikk fire stemmer (2H, PP, V), men falt mot flertallets sju stemmer (3Ap, SV, MDG, Sp, R)

Innstillinga fikk fem stemmer (2H, PP, V, MDG), men falt mot flertallets seks stemmer (3Ap, SV, Sp, R)

Aas forslag ble vedtatt med seks stemmer (3Ap, SV, Sp, Rødt), mot fem stemmer (2H, PP, V, MDG).

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

TRONDHEIM KOMMUNE

Saksprotokoll

Utvalg: Formannskapet

Møtedato: 17.11.2020

Sak: 330/20

Tittel: **Saksprotokoll - Høring - forslag om godkjenningsmodell for fritt brukervalg i de kommunale helse- og omsorgstjenestene**

Resultat: Saken utsatt

Arkivsak: 20/62552

Vedtak:

Saken sendes helse- og eldrekomiteen for uttalelse

Følgende innstilling følger saken:

Formannskapet avgir på vegne av Trondheim kommune følgende høringssvar til forslag om endring i helse- og omsorgstjenesteloven:

1. Trondheim kommune støtter fremlagte forslag om endring i helse- og omsorgstjenesteloven.
2. Trondheim kommune vurderer at så lenge det er frivillig å benytte den fremlagte godkjenningsmodellen for kommunene, og kommunen selv bestemmer hvilke tjenester en ønsker å benytte en slik modell til, så ligger det ingen bindinger i lovendringsforlaget.

Behandling:

Saken ble sendt helse- og eldrekomiteen for uttalelse, før behandling i formannskapet, jf konstitueringa av møtet.

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

TRONDHEIM KOMMUNE

Saksprotokoll

Utvalg: Helse- og eldrekomiteen

Møtedato: 24.11.2020

Sak: 37/20

Tittel: **Saksprotokoll - Høring - forslag om godkjenningsmodell for fritt brukervalg i de kommunale helse- og omsorgstjenestene**

Resultat: Annet forslag vedtatt

Arkivsak: 20/62552

Vedtak:

Helse- og eldrekomiteen gir slik uttalelse:

Helse - og eldrekomiteen mener at tjenester i kommunal egenregi er den beste måten å trygge ansatte- mht å sikre lønns - arbeids- og pensjonsvilkår. Dette vil igjen gi bedre kvalitet i tjenestetilbudet. Komiteen mener forslaget heller mot privatisering av offentlige tjenester, og understreker at det er et offentlig ansvar å tilby nødvendig helse- og velferdstjenester til kommunens innbyggere. Da må også oppgavene løses innenfor offentlige rammer.

Behandling:

Sissel Trønsdal (Ap), forslag pva Ap, SV

Helse - og eldrekomiteen mener at tjenester i kommunal egenregi er den beste måten å trygge ansatte- mht å sikre lønns - arbeids- og pensjonsvilkår. Dette vil igjen gi bedre kvalitet i tjenestetilbudet. Komiteen mener forslaget heller mot privatisering av offentlige tjenester, og understreker at det er et offentlig ansvar å tilby nødvendig helse- og velferdstjenester til kommunens innbyggere. Da må også oppgavene løses innenfor offentlige rammer.

Morten Kokaas (PP), forslag pva H, FrP, PP

Helse- og eldrekomiteen er positiv til innføring av en godkjenningsmodell for fritt brukervalg i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. Det er positivt at det med en slik endring gjør det enklere for kommunene å legge tilrette for for å ta i bruk fritt brukervalg. Valgfrihet er et viktig mål slik at alle får bestemme mest mulig over egen hverdag. Flere leverandører gir økt variasjon i tjenesteutformingen og økt tilpasningsmulighet for den enkelte.

Votering

Ved alternativ votering mellom Trønsdal og Kokaas forslag, ble Trønsdals forslag vedtatt med seks stemmer (3Ap, 2SV, Rødt), mot tre stemmer (H, FrP, PP) avgitt for Kokaas forslag

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

TRONDHEIM KOMMUNE

Saksframlegg

Høring - forslag om endring i helse- og omsorgstjenesteloven; godkjenningsmodell for fritt brukervalg i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Arkivsak 20/62552

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Formannskapet avgir på vegne av Trondheim kommune følgende høringssvar til forslag om endring i helse- og omsorgstjenesteloven:

1. Trondheim kommune støtter fremlagte forslag om endring i helse- og omsorgstjenesteloven.
2. Trondheim kommune vurderer at så lenge det er frivillig å benytte den fremlagte godkjenningsmodellen for kommunene, og kommunen selv bestemmer hvilke tjenester en ønsker å benytte en slik modell til, så ligger det ingen bindinger i lovendringsforlaget.

Saksutredning:

Saken gjelder

Regjeringen foreslår å lovfeste noen grunnleggende prinsipper for anvendelsen av en godkjenningsmodell for fritt brukervalg for kommunale helse- og omsorgstjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven.

Bakgrunn

Regjeringen vil med lovendringsforslaget åpne for innføring av en godkjenningsmodell for fritt brukervalg i de kommunale helse- og omsorgstjenestene og mener det vil bidra til at det skal bli enklere for kommunene å legge tilrette for å ta i bruk fritt brukervalg. Formålet med forslaget er å oppnå økt legitimitet for bruk av godkjenningsmodellen på lik linje med ordinære offentlige anskaffelser, økt oppmerksomhet rundt alternative måter å organisere kommunale helse- og omsorgstjenester på, samtidig som forslaget sender et tydelig signal fra lovgiver om at valgfrihet for pasienter, brukere og pårørende er et prioritert område. Lenke til [Høringsdokumenter](#). Høringsfrist er 8.12.2020.

Fakta

Det foreslås en ny § 3-11 Godkjenningsmodell for fritt brukervalg der kommunen **kan** (etter §3-1 siste ledd) innføre en godkjenningsmodell for flere leverandører med løpende annonsering. Kommunen bestemmer selv hvilke tjenester som inngår i godkjenningsmodellen.

Kommuner som velger å innføre modellen **skal sørge for**

1. Løpende publisering av tjenester som inngår i godkjenningsmodellen. Sikre alle rutiner rundt ordningen og fastsette økonomisk kompensasjon til leverandørene for tjenesteytingen
2. Godkjenne og inngå kontrakt med søkere som oppfyller vilkårene for godkjenning
3. Informasjon og beslutningsstøtte til pasienter, brukere og pårørende om valg og bytte av leverandør

4. Tilby tilsvarende kommunale tjenester til de som ikke kan eller vil velge

Tjenestemottakers klageadgang følger av pasient - og brukerrettighetsloven kap.7
Mottakere av tjenester som inngår i godkjenningsmodellen kan velge mellom godkjente leverandører. Kommunen har ansvaret for å etablere kontakt mellom tjenestemottaker og leverandør. Kommunen kan nekte godkjenning og tilbakekalle godkjenning hvis vilkårene ikke overholdes.

Godkjenningsmodellen

Grunnprinsippet i en godkjenningsmodell for fritt brukervalg er at brukeren får velge mellom ulike leverandører som er forhåndsgodkjent av kommunen og som har en kontrakt med kommunen. Forholdet mellom kommune og leverandør reguleres av lov og kontrakt, mens forholdet mellom brukeren og kommunen følger av helse- og omsorgslovgivningen.

Fritt brukervalg

Regjeringens ambisjon er at helse- og omsorgstjenester skal organiseres med utgangspunkt i pasientenes behov, og pasientene skal sikres et likeverdig tilbud av helse- og omsorgstjenester over hele landet. Valgfrihet står også sentralt og det er et mål at alle skal få bestemme mest mulig over sin egen hverdag. Regjeringen mener at fritt brukervalg vil kunne bidra til å skape gode kommunale helse- og omsorgstjenester som bedre kan tilpasses den enkeltes liv og hverdag. Flere leverandører kan gi økt variasjon i tjenesteutformingen og dermed økt tilpasningsmulighet for den enkelte.

Fritt brukervalg avgrenses i lovforslaget til bare å gjelde fritt valg av leverandør.

Forslaget innebærer at sentrale deler av prosessen for bruk av en godkjenningsmodell reguleres gjennom nasjonal lovgivning i motsetning til dagens ordning der kommunen i stor grad står fritt til å organisere sine tjenester.

Status i kommunen i dag

Trondheim kommunes organisering av Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA) ligner på den foreslåtte godkjenningsmodellen. Trondheim kommune har pt avtale med 19 leverandører som bruker kan velge i mellom. Det er her gjennomført en anskaffelsesprosess i samarbeid med innkjøpstjenesten. Helse- og velferdskontoret (HVK) gir bruker informasjon om hvilke leverandører Trondheim kommune har avtale med og som de kan velge mellom. Dette er også publisert på vår [nettside](#).

HVK "støtter" ikke bruker i valget og anbefaler heller ingen leverandører. Dette er brukers eget valg. Leverandørene er ansvarlig for å levere tjenesten til bruker. HVK kartlegger behovene og kjøper det antall timer assistanse som brukeren trenger fra den leverandøren som bruker selv velger. BPA-ordningen er basert på brukermedvirkning og stor grad av ansvarliggjøring og selvstendighet for brukerne.

Det er stilt spørsmål i en interpellasjon til bystyret 29.09.20 om innføring av en slik modell. Denne interpellasjonen er pt ikke behandlet. Kommunedirektøren gir i svaret et bilde av kommunens status og målsettingen om at brukerne skal ha innflytelse i planlegging av eget tilbud, og at skal møtes med tiltak som fremmer helse og mestring.

Kommunen samarbeider også med frivillige og ideelle organisasjoner om å legge til rette for åpne sosiale møteplasser rundt om i bydelene der eldre kan velge å oppsøke ulike aktiviteter uten at kommunen skal fatte vedtak om tjenestetilbud. Gjennom dette gir kommunen de eldre et fritt valg av aktivitetstilbud. Det vises videre til sak 52/19 "Strategier for å øke andel ideelle organisasjoner for å drifte helse- og velferdstjenester".

Konsekvenser for klima og det ytre miljø

Ingen konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser for kommunen

Modellen som foreslås skal ikke være prisregulerende gjennom konkurranse. Det er kommunen som fastsetter kostnader og inngår kontrakter med leverandørene. Et eventuelt politisk vedtak om innføring av modellen vil medføre merkostnader som utgifter til anskaffelser og inngåelse av løpende avtaler med leverandørene samt kontroll/tilsynsordning som ivaretar det kontraktsmessige. Det må også sikres etablering av et system som ivaretar brukeren og leverandørens interesser i prosessen og gjennomføringen av oppdraget.

Kommunedirektørens vurdering og konklusjon

Kommunedirektøren vurderer at så lenge lovforslaget åpner for en valgfrihet for kommunen til å innføre og å ta i bruk modellen.

De kommunene som velger å innføre modellen og da får et sørge-for-ansvar, må også ta høyde for de konsekvenser dette medfører:

- Det må inngås kontrakter med leverandørene, dvs at kommunen må annonsere en utlysning med oversikt over søknadsprosess, krav, kontraktsvilkår og fastsatt kompensasjon for leverandørene.
- Kontrakten skal omfatte en beskrivelse av utførelse av oppdraget i kontraktsperioden, avvikling og reforhandlingsmuligheter.
- Leverandørene som oppfyller kravene har rett til å levere tjenester på vegne av kommunen.
- Kommunen skal sørge for å etablere kontakt mellom bruker og leverandør, bistå bruker til å ta et valg og bistå leverandør med å få informasjon om bruker
- Kommunen skal også kunne tilby tilsvarende tilbud som leverandørene tilbyr.

Dette medfører at kommunen må ha en administrasjon og en kontroll/tilsynsordning som ivaretar det kontraktsmessige og som ivaretar brukeren og leverandørens interesser i prosessen og gjennomføringen av oppdraget.

Forslaget til departementet følger ikke svensk modell med å etablere en nasjonal plattform da det vurderes som for tidkrevende å få på plass en slik ordning. Det vil også kreve store ressurser å få etablert plattformen som skulle bistå med støttetjenester til kommunen med annonsering. Departementet vurderer at kommunene inntil videre kan ivareta ansvaret selv.

Plattformen vurderes ikke av departementet som avgjørende for å fremme bruken og utbredelsen av modellen. Departementet antar at frihet til å fastsette tjenestegrunnlaget i større grad muliggjøre flere avtaler og stimulerer samarbeid på tvers av kommunegrensene. Kommunedirektøren støtter denne vurderingen, men samtidig må kommunene være

TRONDHEIM KOMMUNE

bevisst ansvaret som følger å vedta tilslutning til modellen kontra det å inngå annet forpliktende samarbeid om felles løsninger mellom kommuner.

Kommunedirektøren i Trondheim, 05.11.2020

Helge Garåsen
helse- og velferdsdirektør

Klara Borgen
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift